

Bu içerik, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından öğrencilerin yazılı öncesi çalışmalarını amacıyla hazırlanmıştır. Örnek soru niteliği taşımamaktadır. Hazırlanan sorular, yayımlanan senaryoların tamamındaki öğrenme çıktılarına kapsamaktadır.

1. Yağmurlu bir cumartesi öğleden sonraydı. Dedem, koltuğuna yerleşmiş, pencereden dışarı bakıyordu. Ben de yanına oturdum.

“Nereye bakıyorsun dede?” diye sordum. “Bu apartmanların, bu geniş yolların olmadığı günleri düşünüyorum. Bizim şu oturduğumuz apartmanın olduğu yerde, ormanlık alanlar vardı. O zamanlar buradan şırıl şırıl bir dere akardı. İçinde minik balıklar olurdu, annemler çamaşırını orada yıkardı. İnsanlar çoğaldıkça, evler yapıldıkça dere önce bir kanala, sonra da yerin altına hapsedildi. Ormanlık alanların olduğu yer ve etrafındaki tarlalar, önce birer ikiye ev oldu, sonra da bu binalar yükseldi. En büyük eğlencemiz, toprak yolda bisiklet sürmekti. Şu an otobüslerin, arabaların durmaksızın geçtiği dört şeritli yol, işte o zamanlar toprak yoldu. Şimdi herkes apartman dairelerine çekilmiş, kimse kimseyi tanımıyor. Nüfus o zamanlar belki bu mahallenin onda biri kadardı.”

Metne göre doğal ve beşerî çevrede geçmişten günümüze meydana gelen değişimin etkilediği unsurları belirleyiniz.

2. Heyelan, toprağın ve kayaların eğimli arazilerde kayarak veya çökerek hareket etmesiyle oluşan bir afettir. Türkiye’de özellikle bol yağışın yaşandığı ve engebenin çok olduğu Karadeniz’in doğusunda sıkça görülen heyelanlar, can ve mal kaybına yol açabilir.

Buna göre heyelanın nedenlerini yazınız?

3. Kavramların karşılıklarına doğal varlık mı beşerî varlık mı olduklarını yazınız.

Göl	
Müze	
Ova	
Türbe	
Antik kent	
Köprü	
Dağ	
Kale	
Cami	
Deniz	

4. Özellikleri verilen illerde hangi afetin görülme olasılığı yüksektir?

Antalya Doğal ve tarihi güzelliklerin fazla olması nedeni ile turizmi gelişmiştir. Yaz aylarında sıcaklık çok yüksektir. Ormanlar geniş yer tutar.	
Konya Son yıllarda artan kuraklık nedeni ile yer altı suları fazla miktarda kullanılmıştır. Bu duruma bağlı olarak yer altında boşluklar oluşmuştur.	
Kahramanmaraş Doğu Anadolu Fay Hattı'nın geçtiği bir ilimizdir. Burada geçmiş dönemde büyük yıkımlar gerçekleşmiştir.	
Hakkâri Yüksek ve engebeli dağlar geniş yer tutar. Kar yağışının çok görüldüğü illerimizdendir.	
Sivas Bitki örtüsü zayıf olduğu için toprak, rüzgar ya da su etkisi ile yer değiştirir. Bu ilden doğan Kızılırmak kırmızı renkte akar.	

5. Ülkemizin bazı komşuları hakkında verilen eksik bilgileri tamamlayınız.

BULGARİSTAN	Yönetim Şekli:
	Başkenti:
	Para Birimi:
	Resmi Dili:
YUNANİSTAN	Yönetim Şekli:
	Başkenti:
	Para Birimi:
	Resmi Dili:
AZERBAYCAN	Yönetim Şekli:
	Başkenti:
	Para Birimi:
	Resmi Dili:
İRAN	Yönetim Şekli:
	Başkenti:
	Para Birimi:
	Resmi Dili:
IRAK	Yönetim Şekli:
	Başkenti:
	Para Birimi:
	Resmi Dili:

6. Yaşadığınız ilde bulunan tarihî eserlere iki tane örnek eser yazınız.

a)

b)

7. Somut olmayan kültürel miras veya yaşayan kültürel miras, bir topluluğun veya bireyin kendi kültürel mirasının bir parçası olarak gördüğü her türlü bilgi, beceri, uygulama ve bunlarla ilişkili araç, gereç ve mekânı ifade eder. UNESCO (Yunesko), T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığının da girişimleriyle ülkemizden 30 somut olmayan ögeyi belirleyip bu kültürel miras öğelerini koruma altına almıştır.

Verilen tanıma göre UNESCO tarafından koruma altına alınmış somut olmayan kültürel mirasa iki tane örnek veriniz.

a)

b)

ÖĞRENME ÇIKTISI	SORU NO
SB.5.2.2. Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimi neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme	1
SB.5.2.3 Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkileri düzenleyebilme	2
SB.5.2.2. Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimi neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme	3
SB.5.2.3. Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlikleri düzenleyebilme	4
SB.5.2.4. Ülkemize komşu devletler hakkında bilgi toplayabilme	5
SB.5.3.1. Yaşadığı ildeki ortak miras öğelerine ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme	6
SB.5.3.1. Yaşadığı ildeki ortak miras öğelerine ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme	7

ÇÖZÜMLER

1. Metne göre doğal ve beşerî çevrede geçmişten günümüze meydana gelen değişimin etkilediği unsurları belirleyiniz.

- Su Kaynakları: Yerin altına hapsedilen dere.
- Bitki Örtüsü: Ormanlık alanlar.
- Arazi Kullanımı: Tarlaların ve bahçelerin yerini apartmanların alması.
- Yerleşim Alanları: Bahçeli evlerden, çok katlı apartmanlara geçiş.
- Ulaşım Sistemleri: Toprak yollar ve bisikletlerden, asfalt yollara ve motorlu taşıtlara geçiş.
- Nüfus Özellikleri: Nüfusun artması, komşuluk ilişkilerinin değişmesi.

2. Buna göre heyelanın nedenlerini yazınız?

- Şiddetli ve uzun süreli yağışlar
- Arazinin eğimli olması
- Engebenin çok olması

3. Kavramların karşılıklarına doğal varlık mı beşerî varlık mı olduklarını yazınız.

Göl	Doğal varlık
Müze	Beşerî varlık
Ova	Doğal varlık
Türbe	Beşerî varlık
Antik kent	Beşerî varlık
Köprü	Beşerî varlık
Dağ	Doğal varlık
Kale	Beşerî varlık
Cami	Beşerî varlık
Deniz	Doğal varlık

4. Özellikleri verilen illerde hangi afetin görülme olasılığı yüksektir.

Antalya Doğal ve tarihi güzelliklerin fazla olması nedeni ile turizmi gelişmiştir. Yaz aylarında sıcaklık çok yüksektir. Ormanlar geniş yer tutar.	Orman yangını
Konya Son yıllarda artan kuraklık nedeni ile yer altı suları fazla miktarda kullanılmıştır. Bu duruma bağlı olarak yer altında boşluklar oluşmuştur.	Obruk
Kahramanmaraş Doğu Anadolu Fay Hattı'nın geçtiği bir ilimizdir. Burada geçmiş dönemde büyük yıkımlar gerçekleşmiştir.	Deprem
Hakkâri Yüksek ve engebeli dağlar geniş yer tutar. Kar yağışının çok görüldüğü illerimizdendir.	Çığ
Sivas Bitki örtüsü zayıf olduğu için toprak, rüzgar ya da su etkisi ile yer değiştirir. Bu ilden doğan Kızılırmak kırmızı renkte akar.	Erezyon

5. Ülkemizin bazı komşuları hakkında verilen eksik bilgileri tamamlayınız.

BULGARİSTAN	Yönetim Şekli: Cumhuriyet
	Başkenti: Sofya
	Para Birimi: Leva
	Resmi Dili: Bulgarca
YUNANİSTAN	Yönetim Şekli: Cumhuriyet
	Başkenti: Atina
	Para Birimi: Euro
	Resmi Dili: Yunanca
AZERBAYCAN	Yönetim Şekli: Cumhuriyet
	Başkenti: Bakü
	Para Birimi: Manat
	Resmi Dili: Azerbaycan Türkçesi
İRAN	Yönetim Şekli: Cumhuriyet
	Başkenti: Tahran
	Para Birimi: Riyal
	Resmi Dili: Farsça
IRAK	Yönetim Şekli: Cumhuriyet
	Başkenti: Bağdat
	Para Birimi: Irak Dinarı
	Resmi Dili: Arapça

6. Yaşadığınız ilde bulunan tarihî eserlere iki tane örnek eser yazınız.

Sivas Örneği

a) Gök Medrese

b) Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası

7. Verilen tanıma göre UNESCO tarafından koruma altına alınmış somut olmayan kültürel mirasa iki tane örnek veriniz.

Somut Olmayan Kültürel Miras Öğeleri	
Meddahlık Geleneği	Kırkpınar Yağlı Güreşleri Festivali
Mevlevi Sema Törenleri	Geleneksel Türk Okçuluğu
Âşıklık Geleneği	Minyatür Sanatı
Karagöz	Sedef Kakma İşçiliği
Nevruz	Islık Dili
Geleneksel Sohbet Toplantıları (Yaren, Barana, Sıra Geceleri ve diğer)	Çay Kültürü: Kimlik, Misafirperverlik ve Toplumsal Etkileşim Sembolü
Alevi-Bektaşî Ritüeli Semah	İpek Böcekçiliği ve Dokuma için İpeğin Geleneksel Üretimi
Dede Korkut-Korkut Ata Mirası: Kültürü, Efsaneleri ve Müziği	Nasreddin Hoca/Molla Nesreddin/Molla Ependi/Apendi/Afendi Kozhanasyr Fıkra Anlatma Geleneği
Geleneksel Tören Keşkeği	Tezhip/Tazhib/Zarhalkori/Tezhip/Naqqoshlik
Mesir Macunu Festivali	İftar/Eftari/İftar/İftor ve Sosyo- Kültürel Gelenekleri
Türk Kahvesi ve Geleneği	Balaban/Mey Zanaatkârlığı ve İcra Sanatı
Zeytin Yetiştiriciliği ile İlgili Geleneksel Bilgi, Yöntem ve Uygulamalar	Geleneksel zekâ ve strateji oyunu: Togyzqumalaq, Toguz Korgool, Mangala / Göçürme
İnce Ekmek Yapımı ve Paylaşımı Geleneği: Lavaş, Katırma, Jupka, Yufka	Hüsn-i Hat, Türkiye’de İslam Sanatında Geleneksel Güzel Yazı
Geleneksel Çini Sanatı	Geleneksel Ahlat Taş İşçiliği
Bahar Bayramı Hıdırellez)	Ebru: Türk Kâğıt Süsleme Sanatı